



روز جهانی محیط‌زیست، روزی برای حفظ بسترهای حیات

روز جهانی محیط‌زیست (پنجم ژوئن، برابر با 15 خرداد)، روزی است برای یادآوری بی‌مهری‌هایی که با طبیعت می‌شود

روز جهانی محیط‌زیست (پنجم ژوئن، برابر با 15 خرداد)، روزی است برای یادآوری بی‌مهری‌هایی که با طبیعت می‌شود.

روزی است که دوستداران طبیعت فریاد برمی‌آورند که زمین دیگر تاب این همه کج‌روی و تخریب را ندارد؛ روزی است برای هشدار به همه آنانی که گمان می‌کنند توسعه ناپایدار می‌تواند رفاه و آبادانی به ارمغان آورد؛ روزی است برای یادآوری این نکته که طبیعت با صبوری تمام پاسخ این بی‌مهری‌ها را خواهد داد...

اکنون پدیده ریزگرد به یکی از معضلات جدی تبدیل شده است؛ پدیده‌ای که 20 استان کشور را در بر گرفته، هرازگاهی آسمان پایتخت را هم درمی‌نوردد. در برخی از شهرهای مرزی ریزگرد تا درون یخچال‌ها هم نفوذ کرده است؛ گاه پروازها لغو می‌شود، گاه مدارس و ادارات را به تعطیلی می‌کشاند و این همه ناشی از بی‌مهری با طبیعت است. با این همه، بازهم هشدارها را نادیده می‌گیریم! فاضلاب‌های شهری و خانگی، زهاب‌های کشاورزی به همراه پساب‌های صنعتی بدون تصفیه و بدون هیچ مانعی به 2 پهناب عظیم خلیج فارس و خزر راه می‌یابد و حیات آبزیان و انسان را به خطر می‌اندازد کما اینکه پساب‌های پتروشیمی در ماهشهر باعث تولد ده‌ها کودک ناقص‌الخلقه شد، اما باز هم هشدارها را جدی نمی‌گیریم!

میانگین استفاده از سموم دفع آفات در شمال کشور بیش از 5 برابر میانگین کشور است و بر همین اساس است که در مناطق شمالی به‌ویژه در مازندران انواع بیماری‌ها از جمله بیماری‌های گوارشی بیش از حد معمول شایع شده است، اما باز هم هشدارها را جدی نمی‌گیریم! مدت‌هاست کارشناسان و صاحب‌نظران، تبعات ناگوار سدسازی را فریاد می‌زنند حتی مدیران میانی دولت در نهادهایی چون محیط‌زیست و منابع طبیعی به کرات بر زیانبار بودن سدها انگشت نهاده‌اند؛ با این همه، هشدارها را جدی نمی‌گیریم!

رویشگاه‌های زاگرسی از یک‌سو، تحت فشارهای انسانی چون سدسازی و عبور خطوط انتقال نفت و گاز و از سوی دیگر، به دلیل بیماری و پدیده خشکیدگی در آستانه نابودی قرار گرفته‌اند تا آنجا که یکی از مدیران سازمان جنگل‌ها، نسبت به وقوع مرگ اکوسیستم در این عرصه 6 میلیون هکتاری هشدار می‌دهد! اما بازهم هشدارها را نادیده می‌گیریم! جنگل‌های شمال تا آن اندازه در معرض تخریب و تجاوز قرار گرفته که ریاست قوه قضاییه را بر آن داشته که 171# خود شخصا پیگیر پدیده شوم زمین‌خواری؛ در این عرصه‌ها باشد؛ همچنان‌که پیش از عید هم در نشست شورای عالی اداری استان هرمزگان به وضعیت نابسامان جنگل‌های شمال و ساخت‌وسازهای غیرمجاز در رویشگاه‌های جنگلی اشاره کرده بود، با این همه باز هم هشدارها را نادیده می‌گیریم!

برخی آمارها حاکی از آن است که طی 15 سال اخیر 120 هزار هکتار از رویشگاه‌های جنگلی شمال تخریب و 200 هزار هکتار تنک شده است! اما باز هم هشدارها را جدی نمی‌گیریم! میزان فرسایش خاک در رویشگاه‌های شمال سالانه بیش از 20 تن در هکتار است در حالی که همزمان، میزان خاکسازي در این عرصه‌ها 5/5 تن در هکتار یعنی کمتر از یک‌چهارم میزان فرسایش است! با این حال باز هم هشدارها را نادیده می‌گیریم!

دریاچه ارومیه که عنوان دومین دریاچه شور جهان را یدک می‌کشد بر اثر ساخت سدهای متعدد به وضعیتی اسفبار مبتلا شده، تبعات ناگوار آن روزه‌روز نمایان‌تر می‌شود برای نمونه، مدیرکل منابع طبیعی آذربایجان غربی چندی پیش رسماً اعلام کرد که 100 هزار هکتار به عرصه‌های کویری و بیابانی این استان افزوده شده است! اما باز هم هشدارها را جدی نمی‌گیریم! هراس از بروز سونامی ریزگردهای نمکی در ارومیه خواب از چشم صاحب‌نظران مشفق محیط‌زیست ربوده است با این حال باز هم هشدارها را نادیده می‌گیریم!

هزاران بلوط کهنسال در منطقه حفاظت شده دنا قربانی عبور لوله انتقال گاز می‌شود در حالی که می‌توانستیم بی‌آنکه تیشه به ریشه این منابع آب ساز فرود آوریم مسیری دورتر انتخاب کنیم اما نکردیم، چراکه هشدارها را نادیده گرفتیم! گفتند و فریاد می‌زنند ساخت سازه‌های عظیم آبی بدون ارزیابی واقعی زیست‌محیطی در عرصه‌های زاگرس، در آینده‌ای نزدیک سبب ظهور کانون‌های جدید بحران گردوغبار می‌شود؛ اما باز هم هشدارها را جدی نگرفتیم! گفتند و می‌گویند این شیوه رفتار با طبیعت باعث از بین رفتن جوامع بومی در پایین‌دست و مهاجرت آنها به حاشیه شهرها و هزاران معضل می‌شود! اما باز هم این هشدارها را نادیده گرفتیم!

گفتند و می‌گویند حفر چاه‌های غیرمجاز و برداشت بی‌رویه از سفره‌های زیرزمینی ده‌ها دشت حاصلخیز کشور را به بیابان تبدیل کرده

و می‌کند! اما باز هم این هشدارها را نادیده گرفتیم! گفتند و می‌گویند برای معیشت حاشیه‌نشینان جنگل به ویژه رویشگاه‌های زاگرس باید چاره‌ای اندیشید زیرا صیانت از این عرصه‌ها در گروهی قطع وابستگی معیشت جنگل‌نشینان به این رویشگاه‌هاست! اما این هشدارها را جدی نگرفتیم! گفتند و می‌گویند چرا بی‌رویه در مراتع و جنگل، و تداوم دامداری سنتی، نیم رمق باقی مانده این عرصه‌ها را می‌گیرد، اما باز هم هشدارها را جدی نمی‌گیریم. چرا؟ این چرا بزرگ‌ترین چالش محیط‌زیست و منابع طبیعی است؛ چرایی که ریشه در بسیاری از مسائل دارد. روزی معاون سردبیر یکی از روزنامه‌ها به خبرنگار حوزه محیط‌زیست گفته بود «؛ چقدر درباره شاخ پلنگ می‌نویسی؟! باتلاق و جنگل چه چیزی دارد که هرروز درباره آن می‌نویسی؟ خسته نشدی؟«؛

آن خبرنگار این پرسش طعن آمیز را با پرسش ساده‌ای جواب داد: «؛ شما از نفس کشیدن خسته می‌شوید؟!«؛ در واقع با این پرسش نشان داده بود که اهمیت محیط‌زیست همسنگ نفس کشیدن است. تلقی آن معاون سردبیر از محیط‌زیست تلقی طیف گسترده‌ای از مسئولان است که هنوز جایگاه محیط‌زیست و منابع طبیعی را درک نکرده‌اند. براساس همین نگاه نادرست است که اخیراً یکی از مدیران محلی به جای تقدیر از کارشناسی که نسبت به تخریب ناشی از احداث جاده برای عبور خط لوله گاز در منطقه حفاظت شده و ذخیره‌گاه زیست‌کره «؛ تنگ صیاد«؛ هشدار داده بود از او شکایت می‌کند. در حالی که چندی پیش با امضای یکی از مدیران محلی بیش از 14 هزار اصله بلوط کهنسال طی 2 روز قلع و قمع شد بی‌آنکه آن مدیر به عنوان یک شخصیت حقیقی مورد بازخواست قرار گیرد... . در عین حال روز جهانی محیط‌زیست تنها روز هشدار نیست؛ روزی است برای قدرشناسی و گرامیداشت آن دسته از محیط بانان، جنگل بانان، کارشناسان و سرانجام مدیرانی که با وجود همه دشواری‌ها بر سر منافع محیط‌زیست و منابع طبیعی مصالحه نمی‌کنند و تا پای جان بر سر صیانت از میراث طبیعی کشور ایستاده‌اند؛ تعظیم‌شان می‌کنیم و بر آنها درود می‌فرستیم.